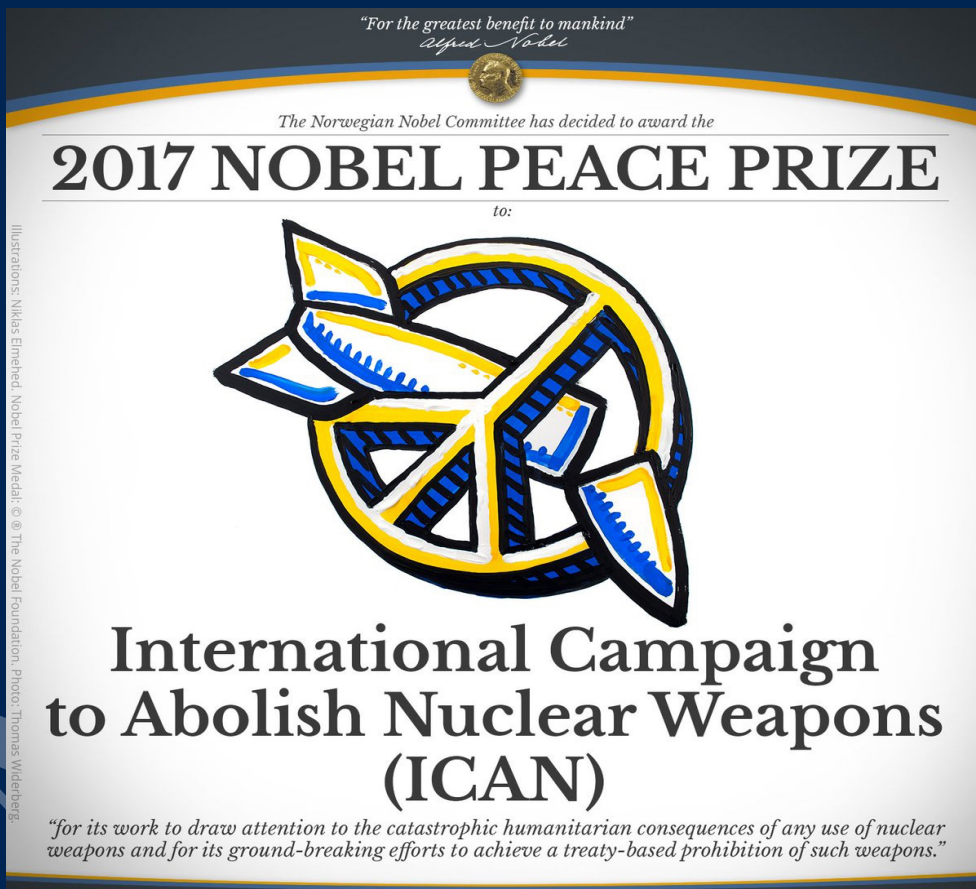

Norske leger mot atomvåpen

Nr. 3 - 2017 - Årgang 35

Fra idé til fredspris: ICAN Ærefrykt for livet IPPNWs verdenskongress

En tryggere verden uten atomvåpen

En uforglemmelig tid

SAIMA NAZ AKHTAR
LEDER
NORSKE LEGER MOT ATOMVÅPEN

6. Oktober 2017 blir en dag jeg aldri kommer til å glemme. Lite visste jeg at jeg da jeg fikk overlevert vaktcallingen på ettermiddagen den 5. at dette kom til å bli en av mine travleste vakter på lenge. Hele natten jobbet vi på operasjonsstuen, med traumemottak og hjertelungeredning. Da jeg endelig overleverte vaktcallingen på morgenen den 6. oktober verket kroppen etter å innfinne seg raskest mulig i horisontal posisjon. Tanken om Nobels fredspris var fjern, men ikke forsvunnet. Jeg gjorde en avtale med min mann, dersom vi, mot all formodning skulle vinne, så måtte han ringe. Min konklusjon var klar: forhåndsfavoritten vinner jo aldri. Da telefonen ringte knapt en time etter at jeg hadde sovnet, hoppet jeg i sengen. På ett blunk var jeg våken. Det var et gledesbrøl som nok kunne vekket den mest sederte. ICAN vil i 2017 tildeles den gjeveste pris av alle: Nobels fredspris. Resten av dagen forsvant i en slags lykkerus, aldri før har jeg følt meg så opplagt etter knapp 1 times søvn på nesten 2 døgn. Og jeg som ikke trodde noe kunne komme i nærheten av 7. juli 2017

ICAN har siden sin oppstart i 2005 jobbet med å få de humanitære konsekvensene av atomvåpen på agendaen. Dette sammen med å ha vært den ledende sivilsamfunnsaktøren i arbeidet for å få på plass et folkerettslig forbud mot atomvåpen

ble trukket frem i Berit Reiss-Andersen sin tale, da hun kunngjorde hvem mottakere av årets pris skulle bli.

Atomvåpens katastrofale humanitære konsekvenser bygger på de medisinske konsekvensene. Dersom atomvåpen blir brukt, med eller uten overlegg, vil ikke helsepersonell kunne tilby noen meningsfull medisinsk hjelp. Her har NLA og IPPNW sine bidrag til argumentasjonen kommet svært nyttig med.

Årets fredspris er en pris til alle. Først til verdenssamfunnet fordi komiteens støtte til ideen bak forbudsavtalen og dermed forsterkning av folkeretten, vil bidra til en tryggere verden. Prisen er en hylles til alle i sivilsamfunnet som har bidratt til atomvåpensaken. De som utrettelig har gitt av sin tid, energi og fritid til atomvåpensaken. De som har høylytt protestert og insistert på at atomvåpen ikke er legitime og at de må fjernes fra jordens overfalte. Til alle deres familiemedlemmer som uselvisk har stilt opp for de som har vært aktive. Som min mor sa: "Denne prisen er litt vår også, alle de underskriftskampanjene, sosiale medieaksjonene, gateaksjonene vi har deltatt på, det har virkelig lønnet seg".

Årets fredspris er en hyllest til Hibaskushaene, de overlevende fra Hiroshima, Nagasaki og de som har vært utsatt for atomvåpentesting over hele verden. De som har viet hele sitt liv

Norske leger mot atomvåpen

Kjenner du noen som vil være med å støtte arbeidet for en tryggere verden?
Spør om de vil bli medlem idag!

Innmelding gjøres enkelt via legermotatomvapen.no

4

NOBELS FREDSPRIS

6

FRA IDÉ TIL FREDSPRIS:
ICAN 2005 - 2017

10

ANNE MARTE SLUTTER I ICAN

11

IPPNW'S VERDENSKONGRESS

14

NYTT STYRE I IPPNW

15

STANISLAV PETROV

16

ALBERT SCHWEITZERS APPELLER

20

FELLES UTTALELSE TIL STORTINGS-
REPRESENTANTENE

22

NLA I MEDIA

for å forhindre at noen skal oppleve de samme lidelsene som de gjorde. For meg personlig har deres vitnesbyrd vært en stadig påminnelse på hvorfor jeg jobber med denne saken, i hver motbakke har det vært en enorm inspirasjon.

Når Setsuko Thurlow og Beatrice Fihn den 10. desember vil motta prisen på kampanjens vegne er det to gode representanter for organisasjonen som vil stå på scenen. Setsuko Thurlow var 13 år da bombene falt over Hiroshima og hun ble selv rammet. De ødeleggelsene hun opplevde er det ingen som ønsker at noen skal oppleve. Derfor har hun viet hele sitt liv til atomvåpensaken. Beatrice Fihn har vært daglig leder for ICAN siden 2014. Hun har på fremragende vis ledet denne mangfoldige kampanjen, med sine 468 partnerorganisasjoner i 101 land. Hun har vært en strålende talsperson for kampanjen i flere år.

I tiden frem til utdelingen har jeg vært så heldig å ha en arbeidsgiver som syns dette er så stas og viktig at de har gitt meg delvis permisjon fra mitt virke som anestesilege. Dette vil delvis bli kompensert av NLA. Jeg ser frem til å arbeide med resten av koordineringsgruppen for å tilrettelegge beste mulig rundt Nobeldagene.

Både før og etter utdelingen vil det vært stort program i Oslo. Vi satser på at så mange av våre medlemmer ønsker å ta del i Nobelfeiringen. Vi vil arrangere alternativ visning, egen nobelfest, debattarrangementer og det er mulig å kjøpe billetter til Nobelkonserten. Det kommer ut løpende informasjon om programmet på epost. Ta gjerne kontakt dersom du lurer på noe eller dersom du ønsker å bidra. Vi trenger all hjelp mulig.

Medlemsbladet for Norske leger mot atomvåpen
ISSN 0808 2111

REDAKSJONEN
John Gunnar Mæland

Saima Naz Akhtar

NLAS SEKRETARIAT
Leder: Saima Naz Akhtar
akhtar@legermotatomvapen.no
Tlf: 46050217

TRYKK: Fagtrykk Trondheim, 900 eksemplarer

Forsidebilde: "The Nobel Peace Prize 2017".
Nobelprize.org. Nobel Media AB 2014

IPPNW Central Office
339 Pleasant Street, Malden, MA
02148 USA.
Tlf. 617-868-5050, fax 617-8682560
E-post: ippnwbos@ippnw.org
Ex.dir. Michael Christ: mchrist@ippnw.org
www.ippnw.org

MEDLEMSKONTINGENT

Leger:	300,-
Studenter:	100,-
Konto nr.:	3060 24 20376

www.legermotatomvapen.no

Er du ikke medlem? Ta kontakt med
info@legermotatomvapen.no

Nobels fredspris 2017

Spenningen var til å ta og føle på da Nobelkomiteens leder Berit Reiss-Andersen steg fram til mikrofonen i Nobelinstituttets vestibyle nøyaktig kl 11.00 fredag 6. oktober.

JOHN GUNNAR MÆLAND
STYREMEDLEM
NORSKE LEGER MOT ATOMVÅPEN

'Da ordene "...International Campaign to Abolish Nuclear Weapons..." kom fra hennes lepper, skrek og hoppet og danset hundrevis av unge kampanjemedarbeidere og støttespillere verden over. Begeistring, stoltheten og gleden var til å ta og føle på.

Et eventyrlig år

Året da ICAN sikret verden en forbudsavtale mot atomvåpen ble altså kronet med den gjeveste heder av alle: Nobels fredspris. Det er nesten ikke til å tro: at en liten kampanje med så hårete ambisjon skulle klare det alle forståsegpåere hadde sagt var umulig for bare noen få år siden.

Komiteens begrunnelse (se neste side) samlet seg om to punkter: anerkjennelse av at ICAN hadde brakt de humanitære konsekvensene av atomvåpen fram i lyset, og kampanjens banebrytende innsats for forbudsavtalen mot atomvåpen. ICAN har ikke stått alene i denne kampen, men har blitt den samlende kraft i sivilsamfunnets anstrengelser for å bryte ned atommaktenes motstand mot endring av status quo.

Jubel og irritasjon

Tildelingen ble svært positivt mottatt i pressen og blant publikum. Atomvåpentrukkelsen oppleves som større enn på lang tid, og et folkerettslig forbud mot disse masseødeleggelsesvåpnene har bred støtte i

befolkningen. For den norske regjeringen var tildelingen nok en mer bitter pille å svelge, og i dagene som fulgte måtte utenriksminister Brende og statsminister Solberg gang på gang svare på spørsmål om regjeringens boikott av forbudsforhandlingene og dens uvilje mot å signere forbudsavtalen.

En enorm oppmuntring

For ICAN som har presset egne ressurser til det ytterste, er prisen en enorm oppmuntring. Innsatsen i 2017 har vært fokusert på få slutført forhandlingene i FN om en forbudsavtale, noe som lyktes da 122 land stemte for den fremforhandlede traktat-teksten 7. juli. Nå er ICAN i gang med å sikre at flest mulig land signerer og ratifiserer avtalen, som først trer i kraft etter at minst 50 land har ratifisert den. Dette er et møysommelig og krevende arbeid, som når får langt bedre vilkår med hjelp av prispengene.

En støtte til folkeretten

Men den største verdien av Nobelprisen ligger i komiteens støtte til ideen bak forbudsavtalen, nemlig at folkeretten kan og skal brukes til å skape en bedre og tryggere verden. I en tid da mange statsledere argumenterer for alenegang og viser liten respekt for avtaler nasjonene i mellom, er det uhyre viktig at en moralsk autoritet som Nobelkomiteen legger sin vekt i skålen for et bindende internasjonalt lovverk. Uten slike traktater kan verden ikke løse de store problemene menneskeheten står overfor. "Med lov skal landet bygges" sa de gamle norske kongene for 1000 år siden. I dag må vi si: "Med lov skal verden trygges".

Nobelkomiteens begrunnelse

Den Norske Nobelkomite har bestemt at Nobels fredspris for 2017 skal tildeles the International Campaign to Abolish Nuclear Weapons (ICAN). Organisasjonen får prisen for sitt arbeid med å påpeke de katastrofale humanitære konsekvensene av enhver bruk av atomvåpen og for sin banebrytende innsats for å få til et traktatfestet forbud mot slike våpen.

Vi lever i en verden der faren for bruk av atomvåpen er større enn på lenge. Enkelte stater moderniserer sine atomvåpenarsenaler, og det er reell fare for at flere land vil prøve å skaffe seg atomvåpen, noe Nord-Korea er et eksempel på. Atomvåpen utgjør en konstant trussel mot menneskeheten og alt liv på jorden. Gjennom bindende internasjonale avtaler har verdenssamfunnet tidligere vedtatt forbud mot landminer, klasevåpen, biologiske og kjemiske våpen. Atomvåpen er enda mer ødeleggende, men er så langt ikke blitt gjenstand for et tilsvarende folkerettslig forbud.

ICAN har gjennom sitt arbeid bidratt til å fylle dette rettslige tomrommet. Et viktig ledd i argumentasjonen for et forbud mot atomvåpen er de uakseptable menneskelige lidelser som en atomkrig vil føre med seg. ICAN er en global koalisjon av ikke-statlige organisasjoner fra om lag 100 land. Koalisjonen har vært en pådriver for å få verdens stater til å forplikte seg til å samarbeide med alle relevante interessenter for å stigmatisere, forby og eliminere verdens atomvåpen. Til nå har 127 stater påtatt seg en slik forpliktelse, kjent som "Det humanitære løftet".

ICAN har i tillegg vært den ledende sivilsamfunnsaktøren i arbeidet med å få til et folkerettslig forbud mot atomvåpen. 7. juli 2017 sluttet 122 av FNs medlemsland seg til den foreslåtte Traktat om Forbud mot Atomvåpen. Så snart traktaten er blitt ratifisert av 50 stater, vil forbudet mot atomvåpen tre i kraft og være folkerettslig bindende for alle land som er part i avtalen.

Nobelkomiteen er klar over at et folkerettslig forbud i seg selv ikke vil avskaffe et eneste atomvåpen, og

at verken de statene som allerede har atomvåpen eller deres nærmeste allierte, så langt støtter avtalen. Komiteen vil vektlegge at de neste skrittene mot en atomvåpenfri verden må involvere de atomvæpnede statene. Årets pris er derfor også en oppfordring til disse landene om å innlede seriøse forhandlinger med sikte på en skrittvis, balansert og nøye kontrollert avskaffelse av verdens nær 15.000 atomvåpen. Fem stater som i dag har atomvåpen – USA, Russland, Storbritannia, Frankrike og Kina – har allerede forpliktet seg til dette gjennom sin tilslutning til Ikke-spredningsavtalen av 1970. Ikke-spredningsavtalen vil fortsatt være det viktigste folkerettslige instrumentet i arbeidet for atomnedrustning og mot ytterligere spredning av slike våpen.

Det er i år 71 år siden FNs Generalforsamling, i sin aller første resolusjon, tok til orde for atomnedrustning og en atomvåpenfri verden. Den Norske Nobelkomite vil med årets pris hylle ICAN for å ha gitt arbeidet for å nå dette målet en ny giv.

Beslutningen om å gi Nobels fredspris 2017 til The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons har solid forankring i Alfred Nobels testamente. I testamentet angis tre ulike kriterier for tildeling av fredsprisen: innsats for folkenes forbrødring, for nedrustning og våpenkontroll, og for avholdelse og spredning av fredskongresser. ICAN arbeider iherdig for atomnedrustning. ICAN har sammen med et flertall av FNs medlemsland bidratt til folkenes forbrødring gjennom sin støtte til «Det humanitære løftet». Og ICAN har, gjennom sin inspirerende og innovative støtte til FN-forhandlingene om et internasjonalt forbud mot atomvåpen, sterkt medvirket til avholdelsen av det som i vår tid tilsvarer en internasjonal fredskongress.

Det er Den Norske Nobelkomites overbevisning at ICAN i det foregående året mer enn noen andre har gitt arbeidet for en verden uten atomvåpen ny retning og kraft.

Oslo, 6. oktober 2017

Fra idé til Nobelpris:

ICAN 2005 - 2017

John Gunnar Mæland
Styremedlem

Bjørn Hilt
Styremedlem

The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons (ICAN) ble opprettet i 2007 som en felles grasrotskampanje i arbeidet for å forby og fjerne atomvåpen. Dette arbeidet nådde sitt første mål 7. juli 2017 da avtaleteksten til Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons (TPNW) ble vedtatt i FN av 122 stater. For denne banebrytende innsatsen har ICAN blitt tildelt årets Nobelpris for fred.

Denne artikkelen oppsummerer ICANs historie og virksomhet, fra kampanjen oppsto som en idé i 2005 til ICAN ble tildelt Nobels fredspris for 2017. Vi omtaler ICAN Norge spesielt, siden dette er en del av historien vi kjenner godt. Men det unike med ICAN er at det er en grenseoverskridende global grasrotsbevegelse, drevet fram av unge, dyktige og entusiastiske mennesker som har hatt tro på at det nytter å arbeide for en tryggere verden.

Oppstarten i Australia

ICAN ble etablert etter at tilsynskonferansen for ikkespredningsavtalen (NPT) i 2005 ikke klarte å forenes om et felles sluttdokument, og FNs hovedforsamling samme høst heller ikke produserte noen nye resultater på atomnedrustningsområdet. Dette var for mange en bekreftelse på at de etablerte nedrustningsprosessene ikke fungerte, og at atommaktene ikke var interessert i å følge opp sine nedrustningsforpliktelser.

Idéen til en ny vei i arbeidet mot atomvåpen kom fra IPPNWs tidligere co-president, den nå 87-årige fødselslegen *Ronald McCoy* fra Malaysia. Han skrev mot slutten av 2005 til sine IPPNW-kolleger at tiden nå var inne for en ny tilnærming til atomnedrustning – utenfor NPT: "We can call

it an International Campaign to Abolish Nuclear Weapons, with the acronym ICAN. Let's start working on this right now." (1)

Forslaget ble umiddelbart fanget opp av en gruppe leger knyttet til den australske *Medical Association for the Prevention of War (MAWP)*. Våren 2006 jobbet denne gruppen fram en plan for å engasjere IPPNW og andre i en felles kampanje for en omfattende, bindende avtale som forbyr og avskaffer atomvåpen. Gruppen var inspirert av tilsvarende avtaler for kjemiske og biologiske våpen, landminer og klasevåpen og de prosessene som hadde ledet frem til disse.

Gruppen visste at en slik kampanje måtte være global, engasjere unge mennesker og være begrunnet i atomvåpenenes uakseptable virkninger. Videre ønsket man at kampanjen skulle gi en plattform for personlige vitnemål om de menneskelige følgene av bruk og testing av atomvåpen, siden disse ofrene kunne gi de beste argumentene for at atomvåpen aldri mer måtte bli brukt (1).

Den daværende lederen av MAWP, infeksjonsmedisineren *Tilman Ruff* knyttet til seg *Dimity Hawkins* og *Felicity Hill*, begge erfarne grasrotsaktivister, samt den unge juristen *Tim Wright*. Dette lille teamet sikret seg nødvendig økonomisk støtte fra et australsk filantropisk fond *The Poola Foundation* til å starte et ICAN-kontor i Melbourne i 2006. Kampanjen ble presentert på IPPNWs verdenskonferanse i Helsinki i september 2006 og gjort til en hovedaktivitet for IPPNW. 30. april 2007 ble så ICAN lansert i Wien som en uavhengig internasjonal kampanje åpen for alle. Nasjonale lanseringer fant senere sted i en rekke land.

ICAN Norge

I Norge hadde organisasjonene *Nei til atomvåpen (NTA)*, *Pugwash Norge* og *Norske*

leger mot atomvåpen (NLA) hatt et løende samarbeid i flere år og faktisk startet en egen norsk underskriftskampanje for en atomvåpenkonvensjon allerede høsten 2006. For NLA var det naturlig å følge opp initiativet fra vår australske søster-organisasjon, og ICAN ble offisielt lansert av NLA i april 2007.

De første årene drev NLA ICAN-arbeidet på egen hånd. Før tilsynskonferansen for NPT våren 2010 tok de tre samarbeidsorganisasjonene initiativ til et felles brev til regjeringen, hvor vi formulerte våre krav og forventninger til Norges innsats på dette møtet. Brevet fikk bred oppslutning og ble underskrevet av hele 45 sivilsamfunnsorganisasjoner.

ICAN Norges første strategiske mål var å påvirke den norske regjeringen til å ta initiativ til eller støtte aktivt opp om at det ble startet internasjonale forhandlinger om et forbud mot atomvåpen

Oppmuntret av dette, gikk NLA, NTA og Pugwash umiddelbart sammen om en søknad til UD for å etablere et ICAN Norge-sekretariat. Parallelt bidro vi til å fremme en separat søknad om støtte til den internasjonale kampanjen for et ICAN-kontor i Geneve.

Vi fikk hurtig tilslag på vår egen søknad og kunne allerede 1. september 2010 starte opp ICAN Norge med to kampanjemedarbeidere: *Anne Marte Skaland* og *Nosizwe Lise Baqwa*. De fikk arbeidsplass i Norges fredsråds lokaler. NLA ble ansvarlig organisasjon for driften av ICAN Norge, mens løpende styring av kampanjen ble lagt til en styringsgruppe med medlemmer fra de tre kjerneorganisasjonene. Senere kom også Fredsrådet og Norsk Folkehjelp inn i styringsgruppen.

ICAN Norge arrangerte et lanseringsseminar 25.10.2010 med bred nasjonal og internasjonal

deltakelse. En prioritert første oppgave var å knytte norske partnerorganisasjoner til kampanjen, fra sivilsamfunnet, fagbevegelsen, de politiske ungdomspartiene og næringslivet. I dag har ICAN Norge 45 slike partnerorganisasjoner.

ICAN Norges første strategiske mål var å påvirke den norske regjeringen til å ta initiativ til eller støtte aktivt opp om at det ble startet internasjonale forhandlinger om et forbud mot atomvåpen. Derfor ble det lagt stor vekt på politisk påvirkningsarbeid, rettet mot regjeringen og stortinget, foruten bred opplysningsvirksomhet. Et første gjennombrudd kom våren 2012 da utenriksminister Jonas Gahr Støre annonserte at Norge ville arrangere en internasjonal konferanse om de humanitære konsekvensene om atomvåpen våren 2013. ICAN ble regjeringens hovedsamarbeidspartner i planleggingen av konferansen, og ICAN Norge fikk et særskilt oppdrag med å arrangere en egen sivilsamfunnskonferanse i tilslutning til statskonferansen.

UDs tilskuddsperioder til ICAN Norge ble senere forlenget to ganger slik at vi fikk løpende støtte ut 2016. Derimot ble søknaden om tilskudd ut over 2016 avslått, i likhet med søknader fra en rekke andre nasjonal og internasjonale organisasjoner som jobbet med atomvåpennedrustning. Departementet grunnga avslagene dels med nødvendig omdisponering, dels med at atomvåpennedrustning ikke falt inn under formålet med bistandsmidlene som programmet *Utvikling og nedrustning* var en del av. Dermed brøt Norge en årelang tradisjon med støtte til det internasjonale sivilsamfunnet på atomnedrustningsområdet.

NLA drev ICAN Norge videre i 2017 med egne, oppsparte midler. Også tidligere hadde NLA gitt betydelig økonomisk støtte til ICAN Norge og til ICAN Internasjonalt, blant annet ved å bruke hele kapitalen i Per Ringnes minnefond til disse formålene.

Genevekontoret opprettes

Søknaden om tilskudd til ICAN Internasjonalt ble også innvilget av UD **høsten 2010**, og den norske støtten vedvarte ut året 2015. Tidlig i 2011 etablerte ICAN et internasjonalt sekretariat

i Geneve. Genevekontoret ble hurtig det sentrale navet i ICAN-nettverket, bemannet av en liten, men meget dyktig stab av unge kampanjemedarbeidere. Geneve-kontoret tok ansvar for Europa, Afrika og Midt-Østen, mens ICAN-kontoret i Melbourne dekket Asia. *John Loretz* ved IPPNWs hovedkontor i Boston, USA ble ICANs fremste kampanjemedarbeider i Nord-Amerika.

Ut over dette kom det i de påfølgende årene på plass kampanjemedarbeidere i en lang rekke land, inkludert flere lavinntektsland. ICAN lyktes også i å engasjere hundrevis av unge frivillige aktivister i ulike land til å gjøre kampen mot atomvåpen til sin sak. Vår svenske søsterforening SLMK ble inspirert av utviklingen i Norge til å ansette egne ICAN-medarbeidere, og ICAN Norge bidro sterkt til opprettelsen av ICAN Tyskland. Slik vokste kampanjen gjennom knoppskyting, nabohjelp og utstrakt samarbeid, ikke minst via internettet. Jevnlige samlinger av ICAN-medarbeidere bidro også til å bygge lagånd, knytte personlige kontakter og gi inspirasjon til det videre arbeidet.

ICAN ble lenge ledet av en trio av tre co-presidenter: *Tilman Ruff* (Australia og IPPNW), *Rebecca Johnsson* (Storbritannia og Acronym Institute) og *Akira Kawasaki* (Japan og Peace Boat). Etter hvert som virksomheten vokste, ble det behov for en endret ledelsesstruktur. Fra 2014 ledes ICAN av *Beatrice Fihn*, Executive Director, og en internasjonal styringsgruppe med representanter fra 10 partnerorganisasjoner, blant dem Norsk Folkehjelp.

ICANs logo

ICANs strategi og arbeid

De første årene gikk med til å finslipe kampanjestrategien og bygge kontakter med en mindre gruppe progressive land, som Norge, Østerrike, Mexico, Sør-Afrika, Brasil og Irland. Man innså at et nytt initiativ innen atomnedrustning måtte drives fram av landene uten atomvåpen med bruk av folkeretten. Sammen med denne koalisjonen av villige stater og andre ikke-statlige aktører jobbet ICAN for et fremme et konkret handlingsalternativ der ikke-atomvåpenstater kunne lede an og dermed legge et press på atomvåpenstatene om å oppfylle sine nedrustningsforpliktelser og starte arbeidet med å eliminere atomvåpen.

Som sin første oppgave bidro ICAN i 2007 til at en oppdatert versjon av *Modellkonvensjonen* fra 1997 ble publisert i boken *Securing Our Survival. The Case for a Nuclear Weapons Convention*. Det ble imidlertid stadig mer klart at tiden ikke var moden for å engasjere atommaktene i å tegne et veikart for nedrustning. I stedet landet man på en "ren" forbudsavtale som det første realistiske målet for ICAN. En slik avtale kunne være relativt enkel og fremforhandles av ikke-atomvåpenstater uten blokkering av atommaktene. Og argumentene for denne avtalen måtte basere seg på kunnskapen om atomvåpens humanitære konsekvenser og uforenlighet med humanitærretten.

Den humanitære begrunnelsen

ICAN ønsket, i likhet med flere progressive land – ikke minst Norge under den rød-grønne regjeringen – og humanitære organisasjoner som Røde Kors, å få nedrustningsdebatten til å ta utgangspunkt i de katastrofale humanitære konsekvensene av atomvåpen. Dette innebar å sette søkelys på atomvåpens unike ødeleggelseskapasitet; at våpnene ikke kan skille mellom sivile og militære mål; at de også vil ramme medisinsk infrastruktur og gjøre hjelpetiltak umulig; at de vil gi langvarige helseeffekter på grunn av radioaktiv stråling; og at selv en begrenset atomkrig vil føre til langsiktige klimatiske forstyrrelser som kan medføre sultedød for milliarder av mennesker.

ICAN ønsket å endre hvordan folk tenkte, følte og snakket om atomvåpen, slik at våpnenes sosiale status ble endret fra å være symboler

på makt til det de egentlig er: utdaterte og fryktelig farlige maskiner som har uakseptable virkninger. Poenget med en forbudsavtale var å stigmatisere atomvåpen og gjøre det utvetydig at slike våpen er i strid med humanitærretten. Stater med atomvåpen måtte utfordres på den innebygde motsetningen i argumentet om at de trenger atomvåpen for å beskytte egne borgere samtidig som de er villige til å anvende slike masseødeleggelsesvåpen på andre befolkninger (2).

ICAN ble på denne måten med på å endre den politiske diskursen om atomvåpen, fra å handle om sikkerhetspolitiske argumenter til å ta de humanitære argumentene på alvor. Dette arbeidet skjedde ikke minst på en serie internasjonale møter og konferanser, hvor ICAN har bidratt med ekspertinnlegg, vitnemål fra ofre/overlevende og ikke minst egne sterke innlegg.

Forbudsforhandlingene

Høsten 2015 vedtok FNs hovedforsamling å etablere en åpen arbeidsgruppe for nye veier for multilateral atomvåpenrustning (OEWG). Et stort flertall av deltakende land anbefalte her snarlig oppstart av FN-ledete forhandlinger om et forbud mot atomvåpen, og i desember 2016 vedtok FNs generalforsamling oppstart av slike forhandlinger. ICAN deltok aktivt både under OEWG og i FNs generalforsamling for å få dette resultatet.

Selve forbudsforhandlingene fant sted i New York våren og sommeren 2017, med deltakelse fra over 130 land. ICAN ga både muntlige og skriftlige innspill til disse forhandlingene, og var tilstede i FN-bygningen med et stort antall kampanjemedarbeidere, som på en systematisk måte holdt kontakten med delegatene, oppmuntret til konstruktive bidrag, og medierte mellom ulike meningsgrupper. Konferansens president, Costa Ricas FN-ambassadør *Elayne Whyte Gomez* ga stor heder til ICANs konstruktive bidrag til disse forhandlingene, som endte med at en traktat ble vedtatt med overveldende flertall. Per dags dato har 53 land signert og tre land ratifisert avtalen, som trenger 50 ratifiseringer for å tre folkerettslig i kraft.

Og – som toppen av kransekaken – besluttet den

norske nobelkomiteen høsten 2017 å **belønne ICAN med årets fredspris.**

En utrolig reise

At verdens nasjoner skulle bli enige om et folkerettslig forbud mot atomvåpen innen 10 år, var det nok bare de største optimistene som våget å håpe på da ICAN ble dannet. Kampanjen var vel egentlig et desperat forsøk på å finne en ny vei fremover, etter at nedrustningsarbeidet hadde stanget mot muren i flere tiår. Men de tidligere vellykkede kampanjene mot landminer og klasevåpen ga håp og inspirasjon, og samme oppskrift viste seg også å fungere for de verste masseødeleggelsesvåpnene av alle.

ICAN blir ofte kalt for Kampanjen for et forbud mot atomvåpen, men ordet "abolish" betyr avskaffelse. ICANs egentlige mål er en verden uten atomvåpen. Derfor er ICAN bare i begynnelsen av sin kampanje. Nå skal atomvåpenforbudet brukes som et redskap for å tvinge fram reell nedrustning. Erfaringene fra arbeidet mot andre våpentyper viser at forbudet kommer før elimineringen. Det er egentlig logisk: man venter ikke med å forby mord til alle har sluttet å drepe hverandre. Forbudsavtalen skal ytterligere stigmatisere atomvåpnene og understreke en internasjonal norm om det ikke finnes noen moralsk eller juridisk begrunnelse for dem.

For ICAN har året 2017 blitt et gledens år, og vi har alle rett til å være stolte av hva ICAN har oppnådd. Men når festrusen har gitt seg, er det viktig å rette blikket fremover og jobbe for ICANs egentlige mål: en verden fri for atomvåpen.

Referanser:

1. Ruff, T., Hawkins, D. How Melbourne activists launched a campaign for nuclear disarmament and won a Nobel prize. *The Conversation*, 9. oktober 2017. <https://theconversation.com/how-melbourne-activists-launched-a-campaign-for-nuclear-disarmament-and-won-a-nobel-prize-85386>
2. Fihn, B, Bolton, M., Minor, E. How We Persuaded 122 Countries to Ban Nuclear Weapons. *Just Security*, 24. oktober 2017. <https://www.justsecurity.org/author/fihnbeatrice/>

Anne Marte Skaland slutter i ICAN Norge

JOHN GUNNAR MÆLAND
STYREMEDLEM
NORSKE LEGER MOT ATOMVÅPEN

For mange er Anne Marte ICANs norske ansikt. Det er ikke rart. Anne Marte har jobbet for ICAN Norge siden oppstarten i 2010, de fleste årene som kampanjens daglige leder. Og hun fortsatte å jobbe for ICAN selv etter at hun ble NLAs organisasjonssekretær i 2017, fram til pengemangel tvang oss til å avslutte hennes engasjement 1. november 2017.

Anne Marte hadde bakgrunn fra Changemaker, Kirkens nødhjelps ungdomsorganisasjon, før hun ble tilsatt som kampanjemedarbeider i ICAN Norge. Og hun hadde en annen viktig erfaring: sammen med Guro Bårnes hadde Anne Marte brukt en hel sommer på å oversette og oppdatere tekstene i det svenske Lär om kärnvapen til norsk på oppdrag fra NLA.

”

At Anne Marte helt på tampen av sin lange innsats for ICAN også opplevde at kampanjen ble tildelt Nobels fredspris, er nesten for godt til å være sant.

Hun var derfor vel kjent med tematikken da hun og Nosizwe Baqwa ble kastet ut i kampanjearbeid for et forbud mot atomvåpen. De ble raskt kjent med den øvrige ICAN-familien: første oppdrag var å delta på en ICAN-samling i Genève. Siden gikk det slag i slag, med bygging av et nettverk i det norske sivilsamfunnet; lobby-virksomhet mot partier, storting og regjering; innlegg i media; og store og små møter. ICAN-kontoret vokste og hadde på et tidspunkt tre ansatte og flere frivillige, noe som

Anne Marte fikk overlevert blomster på sin siste arbeidsdag

nødvendigjorde at Anne Marte fikk rollen som daglig leder.

Anne Marte har hatt mesteparten av sin virksomhet rettet mot Norges rolle i atomnedrustning, og et høydepunkt kom i 2012 da hun i en diskusjon med utenriksminister Støre hørte ham annonsere at

Norge ville innby til en internasjonal konferanse om de humanitære konsekvensene av atomvåpen. Denne Oslo-konferansen regnes av mange som den egentlige starten på prosessen som førte til forbudsavtalen mot atomvåpen i 2017.

At Anne Marte helt på tampen av sin lange innsats for ICAN også opplevde at kampanjen ble tildelt Nobels fredspris, er nesten for godt til å være sant. Men sant er det, og høyst velfortjent, ikke minst for Anne Marte.

Vi takker henne for utrettelig og uselvvisk innsats for en god sak!

Helse gjennom fred: IPPNWs verdenskongress i York

JOHN GUNNAR MÆLAND
STYREMEDLEM
NORSKE LEGER MOT ATOMVÅPEN

Den 22. verdenskongressen til IPPNW ble i år arrangert sammen med den andre Medact-konferansen Health through peace. Møtene fant sted på University of York 4.-6. september og samlet omkring 400 deltakere fra 38 land, deriblant sju fra Norge og NLA.

Grepet med å kombinere en nasjonal konferanse med IPPNWs verdenskongress var svært vellykket. Deltakerne fikk et rikholdig programtilbud, med en rekke gode plenums-sesjoner og et mangfold av parallelle workshops. Temaene dekket mange ulike aspekter av medisinsk fredsarbeid, miljømedisin og folkehelsearbeid, selv om kampen mot atomvåpen sto i forgrunnen.

Atomvåpen

Møtet ga IPPNW en anledning til å gjennomgå, analysere og feire hva som så langt er oppnådd med det humanitære nedrustningsinitiativet. Den ferske forbudsavtalen mot atomvåpen sto selvfølgelig i fokus, men mange innledere advarte mot å hvile for lenge på laurbærbladene. At man har oppnådd bred internasjonal enighet om en avtaletekst er bare et første skritt, men den er – sa flere – begynnelsen på slutten på atomalderen.

I åpnings-sesjonen gikk Ira Helfand, co-president i IPPNW, Rebecca Johnson fra Acronym Institute og ICAN, og Beatrice Fihn, daglig leder i ICAN, gjennom de humanitære argumentene for et atomvåpenforbud og hvordan ICAN hadde jobbet for å fremme forbudsprosessen. De neste viktige skrittene er å få så mange stater som mulig til å signere og ratifisere avtalen. Forbudsavtalen vil først bli en del av folkeretten når 50 land har formelt ratifisert den, en prosess som ventelig vil ta nærmere to år. Både IPPNW og de enkelte nasjonale foreningene må hjelpe ICAN i dette videre arbeidet.

Nick Ritchie fra Universitetet i York sa at forbudsavtalen, når den er trådt i kraft, vil gi en moralsk autoritet til normen om at atomvåpen er uakseptable under enhver omstendighet. Det videre arbeidet mot en atomvåpenfri verden krever dialog med atomstatene og deres allierte, da særlig Nato-

landene.

Kjølvs Egeland, som er doktorgradsstipendiat i emnet atomvåpennedrustning ved Universitetet i Oxford, fremhevet i en paneldebatt nødvendigheten av å "snakke opp" forbudsavtalen, altså å bruke enhver anledning til å minne offentligheten og politikere på dette gjennombruddet. Særlig i Nato-land, hvor offisiell politikk til nå har vært å ignorere og nedvurdere avtalen, er det viktig å komme på offensiven. Han rådet forsamlingen til å tvinge motstanderne av avtalen til å forklare hvorfor de anser den som en trussel mot det nåværende nedrustningsregimet.

Andre globale helsetrusler

Men York-konferansen handlet også om andre globale helsetrusler, som klimaendringene, migrasjon, sosial og økonomisk ulikhet, krig og strukturell vold.

Professor Paul Rogers fra Oxford trakk fram tre underliggende makrotrender som grunnlag for sosial uro og konflikter i verden: de akselererende klimaendringene; den neo-kolonialistiske utarming av naturlige ressurser fra fattige land; og militarismen som drives av rike lands ønske om å beskytte seg selv. Frustrasjonen som skapes av økende ulikhet mellom den fattige og rike delen av verdens befolkning, og som moderne kommunikasjonsteknologi gjør så synlig, er også en viktig konfliktskapende faktor.

Mange innlegg handlet om hva den globale våpenhandelen betyr for utvikling og helse. Selv ble jeg mest rystet av filmen Shadow World, hvor det tidligere sørafrikanske parlamentsmedlemmet Andrew Feinstein i samarbeid med Johan Grominprez tar for seg de skitne sidene ved denne handelen, som ofte handler mest om korrupsjon og svarte penger. Feinstein har skrevet flere bøker om emnet, og fremsto som en modig og velinformert informant om det tette samvirket det er mellom våpenindustrien, selgere, militæret og politikere, som fører til militært sett unødvendige våpenkjøp, og hvor handelen drives mest av stor egenfortjeneste blant alle aktørene. Resultatet er at mange fattige land tappes for penger som kunne vært brukt på helse og andre sosiale forhold.

Paradoksalt nok ble en av verdens største våpenmesser arrangert i uken etter York-kongressen.

IPPNWs verdenskongress

Det var derfor passende at IPPNW sendte et brev til statsminister May med anmodning om at Storbritannia heller burde ta en ledende rolle i å redusere våpenhandelen. Konferansemedlemmene ble også enige om en uttalelse som oppfordret begge partene i Nord-Korea konflikten å bruke forhandlinger.

På konferansens siste dag handlet plenumsesjonen om hvordan helsearbeidere kan engasjere seg mer i arbeidet for en tryggere og mer fredelig verden. Ben Griffin, tidligere profesjonell britisk soldat, fortalte om bakgrunnen for sin organisasjon Veterans for Peace, hvor tidligere soldater jobber for å finne andre måter å løse konflikter på enn militær intervensjon. Griffins erfaringer fra Irak-krigen, hvor han i etterkant av krigshandlingene deltok i USAs jakt på "terrorister" blant sivilbefolkningen, fikk ham til å miste alle illusjoner om en rettferdig krig.

Wim De Ceukelaire, belgisk lege, fortalte om People's Health Movement, en grasrotsaksjon som bygger på Alma Ata deklarasjonen og de demokratiske helsefremmende prinsippene om

deltakermedvirkning og lokalsamfunnsforankring.

Lederen for den britiske samfunnsmedisinske yrkesorganisasjonen Faculty of Public Health, John Middleton, gikk igjennom de folkehelseutfordringene verden står ovenfor i dag. Han slo fast at "You cannot have healthy people on a sick planet" og avsluttet passende med å sitere Ciceros 2200-årige utsagn: Salus populi suprema lex esto: Folkets helse er den høyeste lov.

En givende konferanse

Møtene fant sted på York University sin vakre campus, i parkliknende omgivelser, men med en nøktern standard passende for helsearbeidere som arbeider for en mer rettferdig og trygg verden. Arrangøren Medact, med lederen David McCoy i spissen, fortjener stor takk for å ha lagt til rette for en inspirerende og lærerik konferanse.

IPPNWs York-uttalelse: A milestone for nuclear abolition finnes på:

<https://peaceandhealthblog.com/2017/09/05/milestone/>

IPPNWS VERDENSKONGRESS FRA ET STUDENTPERSPEKTIV

KATHARINA K. TINGULSTAD
INTERNASJONAL STUDENTKONTAKT
MEDFRED

I begynnelsen av september ble det i samarbeid med britiske Medact arrangert den 22. International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW) verdenskongress, «Health through Peace 2017». Over 400 deltakere fra mer enn 35 land fra IPPNWs nettverk møttes ved universitetet i York, en liten middelalderby i North Yorkshire, nordøst i England, for å diskutere de globale forholdene ved krig og konflikt, og fremme mer effektiv fredsbygging og militær nedrustning – dette som en forutsetning for sosial rettferdighet, god helse og bærekraftighet i verden.

Etter FNs vedtak om et internasjonalt forbud mot atomvåpen juli i år, var kongressen høyst aktuell. I løpet av tre dager ble det holdt foredrag, debatter, workshops og film om relevante temaer som medisinske virkninger av atomkrig, forhold ved bevæpnet vold og sikkerhet, den økte tendensen til vold, intoleranse, spenning og høyreekstremisme i verden, fredelig konfliktløsning, helsesituasjon i land med krig, og den sentrale rollen også helsepersonell har i arbeidet for fred.

Fem delegater fra Norge deltok på konferansen som representanter for den norske grenen av IPPNW, Norske leger mot atomvåpen (NLA), inkludert meg som medisinstudent. Håpet var å få inspirasjon til hva man kan arbeide med som lege utenfor den nasjonale sykehusdriften, og da var det mye å hente på konferansen. Det var mange anledninger til å snakke med fagfolk i ulike organisasjoner, som Leger uten grenser, Medact og ICAN, og ledere i frivillig fredsarbeid, internasjonal juss og global helse. Som også co-president Tilmann Ruff poengterte i sin avsluttende tale, var dette sannsynligvis det mest givende med konferansen; muligheten til å møte mennesker fra ulike bakgrunn og land med lignende håp og mål, og utveksle erfaringer og ideer for å styrke samarbeidet videre.

Konferansen var svært givende å være med på, også som medisinstudent. Det er all grunn til å feire ICAN for Nobels fredspris og se at IPPNWs budskap og arbeid når frem, uten å glemme at det nok er en lang vei igjen før verden er kvitt atomvåpen. Innsatsen er viktig for at vi ikke lukker øynene for de katastrofale konsekvensene en atomkrig kan medføre, og at vi støtter videre det globale humanitære arbeidet.

NLA var representert på konferansen ved (fv) Tordis S. Høifødt, Bjørn Hilt, Katharina Tingulstad, Kjølve Egerland, Reidar Høifødt og John Gunnar Mæland

*Vil du ta del i
Nobelfeiringen?
Kom til Oslo 10 + 11 des!*

*Det blir visning av
utdelingen, selskap, nobel-
konsert. Ta kontakt med
Saima Akhtar dersom har
spørsmål
akhtar@legermotatomvaapen.no*

Nye og kjente navn i IPPNWs styrer og råd

BJØRN HILT |
STYREMEDLEM
NORSKE LEGER MOT ATOMVÅPEN

Kongresstid er også tid for valg av tillitsvalgte i IPPNW. Heldigvis er det stadig mange gode kandidater som er villige til å jobbe for saka.

Fire co-presidenter

Det var fem kandidater til vervet som co-president. Etter litt diskusjon bestemte International Council (IC) at vi skal fortsette å ha fire sidestilte ledere. Før det hadde IC også foretatt en endring av vedtektene slik at Tilman Ruff fra Australia og Ira Helfand fra USA kunne stille til gjenvalg. De to samt Daniel Bassey fra Nigeria ble gjenvalgt som co-presidenter. Et populært tilskudd som co-president, som også NLA hadde nominert, ble Arun Mitra fra India. Det betyr at IPPNW i neste periode ikke vil ha noen russisk co-president, men det er jo heller ikke noe vi er nødt til.

Regionale visepresidenter

Angelika Claussen ble gjenvalgt som europeisk visepresident. Den unge legen Anastasia Medvedeva fra Moskva ble valgt som regional visepresident for Russland og CIS-landene, og IPPNW styret besluttet senere at hun også skulle ha plass i styrets «executive committee». Med det vil kommunikasjonen mellom styret, Boston-kontoret og russiske kolleger trolig bli bedre enn på lenge.

Øvrige styremedlemmer

Det nye styret fikk ellers 11 nye navn og representasjon fra Argentina, Australia, Bangladesh, Canada, Costa Rica, Finland, Holland, India, Japan, Kenya, Nigeria, Norge, Russland, Storbritannia, Sør-Afrika, Tyskland og USA. Undertegnede ble på ny valgt til såkalt «at large» medlem av styret og under konstitueringen ble jeg igjen valgt til IPPNW styreleder, et verv jeg nå har hatt i ni av de siste elleve årene. Det er mye

jobbing, men absolutt hyggelig og meningsfullt. I den sammenheng vil jeg særlig framheve at samarbeidet (mest på skype og e-post) med co-presidentene og Boston-kontoret etter mitt syn fungerer svært godt. «Deputy» styreleder er den unge legen Sally Ndung'u fra Kenya. Hun er også regional visepresident for Afrika.

De nye internasjonale studentrepresentantene som også sitter i styret og «executive committee» er Franca Brügger fra Tyskland og Kelvin Kibert fra Kenya. Kati Juva fra Finland og Frank Boulton fra Storbritannia fortsetter som henholdsvis «speaker» og «deputy speaker» for IC.

IPPNWs hovedprogrammer

IC bestemte uten mye diskusjon at IPPNW skal fortsette å ha de samme tre hovedprogrammene som før:

1. Arbeidet mot atomvåpen og for forbudsavtalen (TPNW) sammen med ICAN
2. Arbeidet for å dokumentere og motvirke skader av håndvåpen (Aiming for prevention)
3. Utvikling av og støtte til vår internasjonale studentbevegelse.

De nasjonale medlemsforeningene står for øvrig fortsatt fritt til å arbeide også på andre områder som kjernekraft, miljø, flyktninger, menneskerettigheter og mye annet.

«Speaker» for IPPNWs internasjonale råd Kati Juva flankert av f.v. co-presidentene Ira Helfand, Daniel Bassey, Arun Mitra og Tilman Ruff.

Gi avkall på atomvåpen i ærefrykt for livet

Nytt fokus på Albert Schweitzers 60 år gamle appeller

KIRSTEN OSEN
RÅDSMEDLEM
NORSKE LEGER MOT ATOMVÅPEN

International Campaign to Abolish Nuclear Weapons (ICAN) har fått Nobels fredspris 2017 «for sitt arbeid med å påpeke de katastrofale humanitære konsekvensene av enhver bruk av atomvåpen og for sin banebrytende innsats for å få til et traktatfestet forbud mot slike våpen». Ti år tidligere, i 2007, ble ICAN lansert i Nobelinstituttets møtesal under 50-års markeringen av Albert Schweitzers appeller^{1,2} om å gi avkall på atomvåpen. Drivkraften bak både bak Schweitzer og ICAN har vært å redde livet og livsgrunnlaget på jorden fra en kjernefysisk utsettelse. Budskapet i Schweitzers appeller har fått ny aktualitet i forbindelse med regjeringens motstand mot FNs forbud mot atomvåpen *Treaty on the Prohibition on Nuclear Weapons* – som ble vedtatt 7. juli 2017.

Schweitzers appeller

Legen, musikeren, teologen, humanisten, forskeren og den store tenkeren Albert Schweitzer (1875-1965) fikk Nobels fredspris 1952 for sin innsats for mennesker i Afrikas jungel. Hans engasjement sprang ut av en dyp omsorg for alt liv på jorden, betegnet av ham selv som *ærefrykt for livet*. Schweitzer ble lyttet til over hele verden og etter press fra venner og forskere, inkludert størrelser som Albert Einstein og Bertrand Russell, gikk han aktivt inn i arbeidet for å beskytte livet på jorden mot atomvåpenens ødeleggelser. I samarbeid med Nobelkomiteens formann Gunnar Jahn og Norsk Rikskringkasting, appellerte han i 1957 og 1958 gjennom radio og presse til verden om stoppe atomtestene og «å gi avkall på atomvåpen» (oppfattet her som synonymt med å «forby atomvåpen»).

Forbud først

Schweitzer var soleklar på at et forbud mot atomvåpen må komme først i nedrustningsprosessen: «Nedrustnings-

forhandlinger skulle ikke være forutsetningen for, men snarere konsekvensen av at atommaktene gir avkall på atomvåpen».

«På hvilket grunnlag vil atommaktene bestemme seg for å gi avkall på atomvåpen eller ikke?», spør Schweitzer. «Det *usaklige* svaret er at de vil gjøre det når de er kommet overens om en nedrustningsavtale som oppfattes som troverdig og gjennomførbar. Men denne logikken holder ikke. Det forutsetter at man skulle kunne komme frem til en nedrustningsavtale som samtidig tilfredsstillende Øst og Vest. Men tidligere erfaringer har tydelig vist at dette ikke er mulig. Tvert imot gikk forhandlingene i stå allerede i starten fordi partene ikke engang kunne enes om vilkårene for at drøftingene i det hele tatt skulle komme i gang». (Den 20-årige handlingslammelsen i FNs nedrustningskonferanse (CD) er et typisk eksempel fra nyere tid.)

«Det *saklige* svaret», sier Schweitzer, «er at bruken av atomvåpen i seg selv er en absolutt tvingende grunn til at de må avskaffes. (...) Atomkrigen betyr den groveste krenkelse av menneskerettighetene» (...) «Atomkrigen er grusom, uhyggelig og meningsløs. Derfor må en atomkrig aldri bli virkelighet» (...) «Stormaktene skylder derfor seg selv og menneskeheten å gi avkall på atomvåpen *uten vilkår*».

Den norske regjeringen har angivelig også som mål en atomvåpenfri verden, men i motsetning til Albert Schweitzer mener regjeringen at et forbud mot atomvåpen ikke kan bli aktuelt før *etter* at atomnedrustningen er et faktum³. Denne forestillingen strider mot enhver praksis mht andrevåpenforbud. Som Nobelkomiteens formann Berit Reiss-Andersen sa ved kunngjøringen av fredsprisen til ICAN: «All erfaring tilsier at et forbud er en del av løsningen».

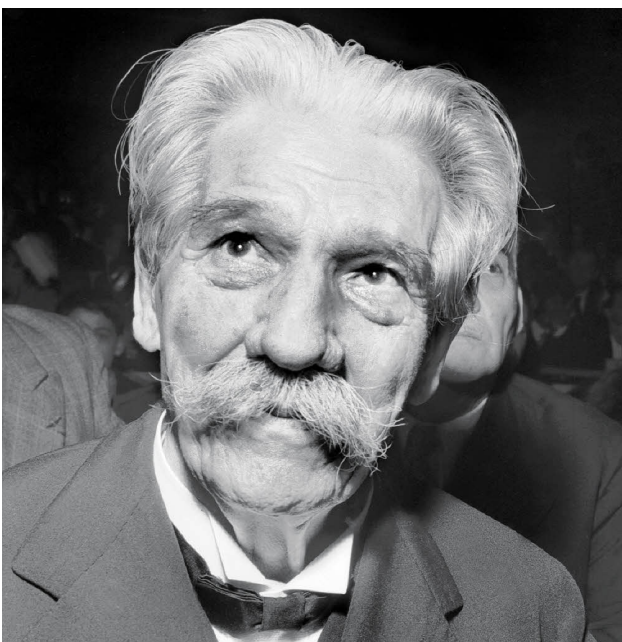
Alle vil tape i en atomkrig

«I en atomkrig vil ingen bli seierherre, alle vil tape» fastslår Schweitzer. Uttalelsen er nesten identisk med Reagan og Gorbatsjovs erklæring fra Geneve i 1985: «*A nuclear war cannot be won and must never be fought*». Man skulle tro de siterte Schweitzer.

Støtte fra helsearbeidere og forskere

Albert Schweitzers appeller om prøvestans ble støttet av et opprop signert av 9236 forskere⁴. Oppropet ble den 14. januar 1958, på Schweitzers 83. fødselsdag, overlevert til FN av Linus Pauling (som selv fikk Nobels fredspris i 1962). Kampanjen resulterte i en 34 måneder lang prøvestans, initiert av Sovjet. Men prøvene ble tatt opp igjen og det var først i 1963, etter stor innsats bl.a. fra legeorganisasjoner, at det ble etablert et forbud mot å teste i atmosfæren og under vann (skjønt testene fortsatte under jorden).

Forskere og helsearbeidere har også senere fulgt i Albert Schweitzers fotspor ved å engasjere seg i arbeidet for et forbud mot atomvåpen på rent humanitært grunnlag. *Internasjonal Physicians for the Prevention of Nuclear War*, Nobelprisvinner i 1985, står bak opprettelsen av ICAN som målbevisst har arbeidet for et forbud mot atomvåpen siden 2007, slik også Røde Kors⁵ har gjort siden 2011. I 2016 skrev 1000 norske leger og legestudenter under på et opprop til regjeringen om å arbeide aktivt for et universelt forbud mot atomvåpen som basis for full atomnedrustning. Sommeren 2017 signerte 3000 forskere på verdensbasis et opprop til forbudsforhandlingene i FN. En fellesuttalelse fra fire store internasjonale organisasjoner av helsearbeidere, inkludert Verdens legeforening, ble offentliggjort til signeringen av atomvåpenforbudet i FN 20. september 2017. Hovedfokuset for forskere og helsearbeidere har hele tiden vært på de katastrofale humanitære konsekvensene av atomvåpen.

Albert Schweitzer (1875-1965): Legen, musiker, teologen, humanisten, forskeren og den store tenkeren

Fanget i servilitet overfor NATO

Utfordringen nå er å få atomvåpenstatene med på atomvåpenforbud og atomnedrustning. FNs *High level conference on nuclear disarmament* i 2018 har potensial til å ta Albert Schweitzers og ICANs visjon om en atomvåpenfri verden videre. Men mest sannsynlig vil sjansespillet med livet på jorden fortsette inn i en usikker fremtid. Som den sterkeste militæralliansen i verden har NATO alltid basert seg på atomvåpen. Det skal mye til for å endre på dette til tross for at Sikkerhetsrådet i resolusjon 1887 fra 2009 fastslår at *alle* stater har plikt til å legge forholdene til rette for en atomvåpenfri verden og å leve opp til Ikkespredningsavtales artikkel VI og tilsynskonferansenes tolkning av denne, som klart pålegger atomvåpenstatene å avskaffe sine atomvåpen. Hvorfor skal Nord Korea straffes for ikke å følge pålegg fra Sikkerhetsrådet mens NATO går fri? I en global tidsalder bør de samme grunnreglene gjelde for alle stater.

Norge stritter imot forbudet, etter press fra USA. Av Erna Solbergs⁶ uttalelse på NRK 3. september under valgkampen fremgår at det ikke kommer på tale for Norge å ta til motmæle mot NATOs atomstrategi. Men noe er feil når medlemmene av en allianse av demokratiske, presumptivt opplyste stater ikke tør å påpeke at det masseødeleggelsesvåpenet som alliansen baserer sin sikkerhet på, snart vil være forbudt. En holdningsendring i retning av ærefrykt for livet heller enn for overmakten kunne bidra til å redde både vår anstendighet og våre liv.

Referanser:

1. Albert Schweitzer 1957 Faren ved forsøk med atomvåpen. Aas & Wahls Boktrykkeri, Oslo. (Originalen: Appell an die Menschheit 1957).
2. Albert Schweitzer 1958 Fred eller atomkrig. H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), Oslo. (Originalen: Friede oder Atomkrieg, 1958, Verlag C. H. Beck, München.)
3. Børge Brende 2017 Atomvåpenforbud: Målet er en kjernevåpenfri verden. Regjeringen jobber hver eneste dag mot målet om en verden fri for kjernevåpen. Men først må ytterligere spredning hindres. Dagbladet, Meninger, 20.07.2017.
4. Albert Schweitzers Engagement gegen die Atombomben. 2012 Association Internationale Schweitzer Lambarene. <http://www.schweitzer.org/2012/de/leben-und-werk/friede-oder-atomkrieg>
5. Working towards the elimination of nuclear weapons, 2011, Council of Delegates of The International Red Cross and Red Crescent Movement, Geneva.
6. Erna Solberg er ikke redd for atomkrig. 2017 <http://www.klassekampen.no/article20170903/NTBI/4719601>

Stanislav Petrov død

Marc Bennets¹, The Guardian
(oversatt av Kirsten Osen)

Mannen som reddet verden er død 77 år gammel.

Stanislav Petrov var på vakt i et hemmelig kommandosenter utenfor Moskva 26. september 1983 da dataskjermene signaliserte at fem interkontinentale ballistiske missiler var blitt skutt ut fra USA mot Sovjetunionen. Den Røde Armes reglement hadde vært å beordre et motangrep, men Petrov den gang en 44 år gammel oberstløytnant ignorerte varselet og stolte på magefølelsen som sa ham at det var falsk alarm.

«Sirenene hylte, men jeg satt der i noen sekunder og stirret på den store lysende skjermen med ordet *launch*», fortalte han BBCs Russiske Service i 2013. «Alt jeg hadde å gjøre var å gripe telefonen og be om en direkte linje til øverstkommanderende». Men i stedet for å trigge en tredje verdenskrig, meldte han om en feil i varslingsystemet. Selv da han gjorde det, tilsto han etterpå, var han ikke helt sikker på at han gjorde det rette. «Tjuetre minutter senere kunne jeg konstatere at ingenting hadde hendt. Hvis det hadde vært et reelt angrep, ville jeg allerede ha visst det. Det var en enorm lettelse», sa han.

”Petrov ble aldri hedret av Sovjetiske myndigheter for å redde verden fra en kjernefysisk konflikt. Derimot fikk han reprimande for ikke å ha logført hendelsen korrekt den natten.”

Senere ble det klart at årsaken til den falske alarmen var at en satellitt hadde fanget opp solrefleks fra toppen av skyer. «Vi er klokere enn computere», sa Petrov i 2010 i et intervju med det tyske magasinet Der Spiegel. «Vi lager dem».

Hendelsen skjedde på høyden av den kalde krigen, bare tre uker etter at Sovjet hadde skutt ned et koreansk passasjerfly og drept 269 mennesker.

Stanislav Petrov: «Sirenene hylte, men jeg satt der i noen sekunder og stirret på den store, lysende, røde skjermen med ordet *launch*». Foto: Pavel Golovkin/AP

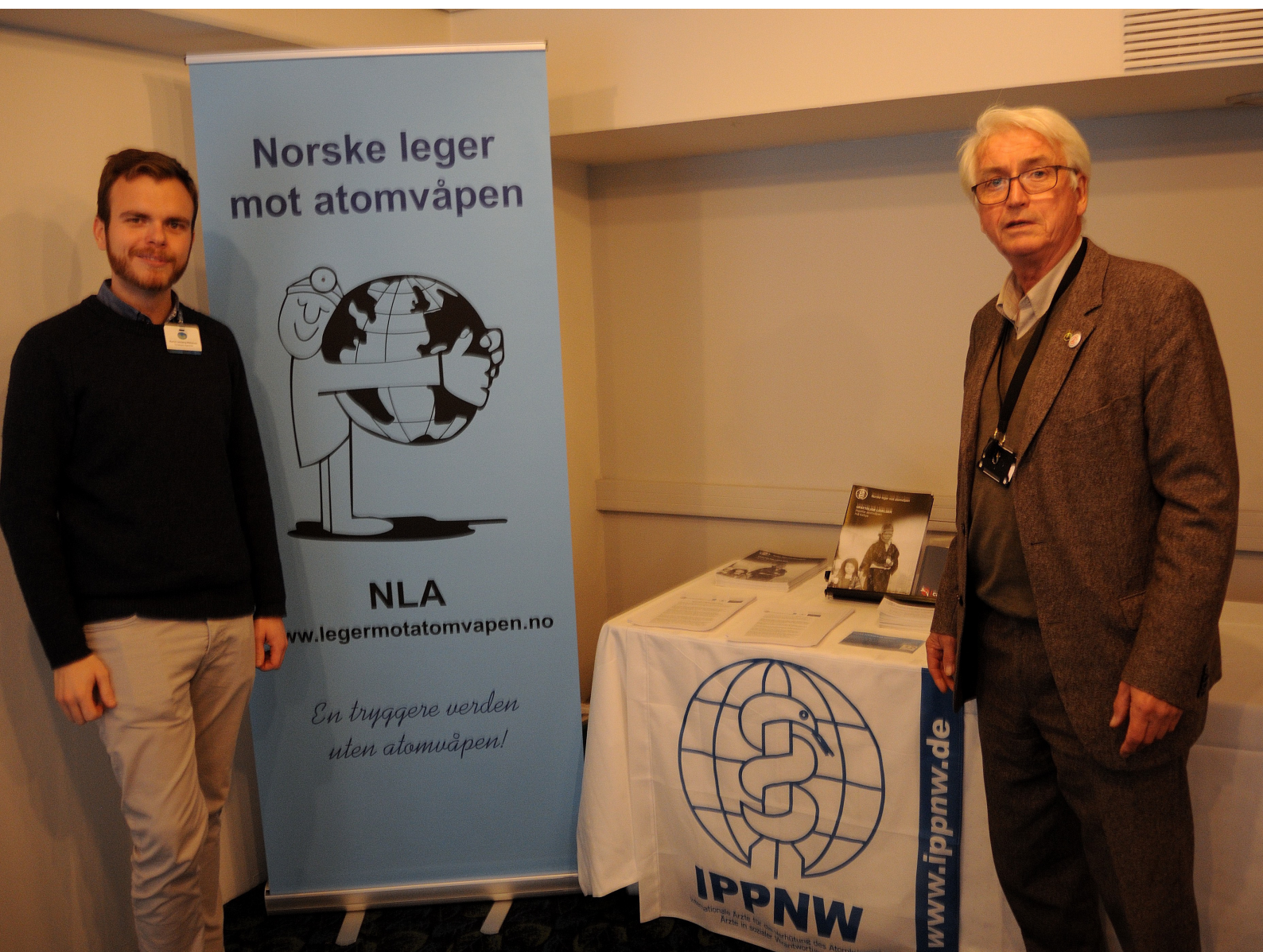
Ronald Reagan hadde nylig kalt Sovjetunionen «ondskapens imperium», og Yuri Andropov, den sykelige sovjetlederen, var overbevist om at USA planla et overraskelsesangrep med atomvåpen. Hadde en annen enn Petrov vært på vakt, hadde vi neppe vært her.

Petrov ble aldri hedret av Sovjetiske myndigheter for å redde verden fra en kjernefysisk konflikt. Derimot fikk han reprimande for ikke å ha logført hendelsen korrekt den natten. Historien ble ikke kjent før i 1998, da Gen Yury Votintsev, den pensjonerte leder av Sovjets missil forsvar, publiserte sine memoarer. I de påfølgende årene, mottok Petrov en verdensomspennede anerkjennelse for sin innsats. Han ble i 2006 hedret av Association of World Citizens ved FNs hovedkvarter som «mannen som avverget en atomkrig». I 2013, ble han tildelt den prestisjetunge Dresden Fredspris. Han spilte også seg selv i en dokumentarfilm i 2013 kalt «*The man who saved the world*». (Vist på norsk TV.) Nøyaktig 30 år etter dagen som kunne blitt vår siste dag, besluttet FN at den 26. september skal være den internasjonale dagen for avskaffelse av atomvåpen. Som sønn av en jagerflyger fra andre verdenskrig, var Petrov født i Vladivostok 9. september 1939. Han studerte ved Sovjets flyvåpen college i Kiev. Han døde 19. mai 2017 i Fryazino, en forstad til Moskva, hvor han levde en trist og ensom tilværelse på en statspensjon. Han etterlot en sønn og en datter. Ifølge filmen døde konen av kreft like etter hendelsen i 1983. Hans død ble ikke kjent før nylig. Dødsårsaken er ikke oppgitt.

DVD med en 52 minutter dokumentar «The red button» om Stanislav Petrov kan kjøpes på <http://www.logtv.com/films/redbutton/> eller lånes av K. Osen.

Referanse: 1) <https://www.theguardian.com/world/2017/sep/18/soviet-officer-who>

NLA tilstede under Nidaroskongressen 2017

Hvert annet år arrangeres Norges største allmennlegekongress i Trondheim på flere hoteller langs vakre Nidelven. Årets kongress var fra 16. til 20. oktober og NLA hadde stand de tre første dagene. Vi var med i 2013 og fikk i år igjen fri plass blant andre ikke-kommersielle utstillere. Selve standen var litt bortgjemt, men Martin og jeg (bildet) fikk da markert NLA og saka litt på flere måter med utdeling av minibrosjyrer til forbipasserende borte i trappa hastende til og fra mellom plenum og lunsj. Vi ga også faktaheftet *Ufattelige lidelser – hvorfor atomvåpen må forbys*, som er veldig godt å ha ved slike anledninger, til de litt mer interesserte. Og kanskje fikk vi også vervet et medlem eller to?

Skrevet av Bjørn Hilt

**DEN NORSKE
LEGEFORENING**

Norske leger mot atomvåpen

Norsk avdeling av International Physicians
for the Prevention of Nuclear War

Kjære stortingsrepresentant,

Verdens 15 000 atomvåpen utgjør den største eksistensielle trussel mot menneskeheten i dag. Selv én enkelt atombombe kan drepe hundretusener og skade like mange mennesker. En atomkrig vil kunne utslette den menneskelige sivilisasjon.

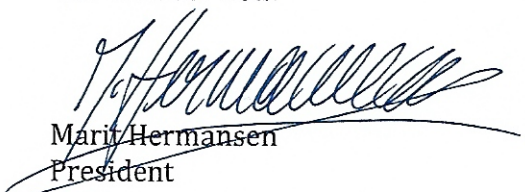
Derfor er det med stor tilfredshet at vi mottok nyheten om at ICAN – den internasjonale kampanjen for å forby og avskaffe atomvåpen – er tildelt årets fredspris. Nobelkomiteen begrunnet pristildelingen blant annet med ICANs innsats for å etablere et internasjonalt forbud mot atomvåpen: *Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons*, vedtatt av 122 stater i FN i juli 2017.*

I samsvar med den vedlagte uttalelsen fra fire internasjonale organisasjoner som organiserer millioner av leger og andre helsearbeidere verden over, **vil vi oppfordre Det norske storting til å arbeide videre med forbudsavtalen og andre konstruktive bidrag for å komme nærmere målet om en atomvåpenfri verden.**

ICAN fikk også Nobelprisen for sitt arbeid for å opplyse om de humanitære konsekvensene av atomvåpen, et arbeid som leger i mange land har engasjert seg i. Vi mener at det er en plikt for alle ansvarlige beslutningstakere å sette seg inn i disse ubehagelige kjensgjerningene. Derfor legger vi ved faktaheftet *Ufattelige lidelser – hvorfor atomvåpen må forbys* utarbeidet av Norske leger mot atomvåpen. Her finner du begrunnelsen for at norske leger anser atomvåpen som en av de største helsetrusler i vår tid.

Vi oppfordrer deg til å sette deg inn i temaet og yte ditt for at Norge bidrar til en tryggere verden uten atomvåpen.

15. oktober 2017

Marit Hermansen
President

Den norske legeforening

Saima Akhtar
leder

Norske leger mot atomvåpen

* Avtaletekst og bakgrunnsinformasjon om Forbudsavtalen finnes på <https://www.un.org/disarmament/ptnw/> og <http://www.icanw.org/the-treaty/>

International Physicians
for the Prevention of Nuclear War

Forbudsavtalen er et viktig steg mot avskaffelse av atomvåpen

Den historiske avtalen om forbud mot atomvåpen, *Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons (TPNW)* ble etter forhandlinger tidligere i år vedtatt 7. juli 2017 av 122 ikke-atomvåpenstater. Avtalen forbyr utvikling, testing, produksjon, anskaffelse, lagring, bruk eller trussel om bruk av atomvåpen. Den er fullbyrdelsen av en prosess for å stigmatisere og delegitimere atomvåpen ut fra deres katastrofale helsemessige, miljømessige og humanitære konsekvenser.

Våre forbund, som representerer millioner av leger, sykepleiere og folkehelsespesialister verden over, ønsker forbudsavtalen velkommen som et betydelig steg mot avskaffelse av de mest destruktive våpen som noen gang er laget, og dermed av den eksistensielle trusselen som en atomkrig vil være mot menneskeheten og alt liv på jorden.

Erkjennelsen i avtalen av de uakseptable lidelsene som er påført ofrene både for bruk av atomvåpen (hibakusha) og for prøvesprengningene, samt atomvåpens særlige konsekvenser for kvinner, jenter og urbefolkninger, gir ytterligere moralsk og juridisk styrke til de normene avtalen har etablert.

Vi deler forbudsavtalens fakta-baserte konklusjon om at avskaffelse av atomvåpen er “den eneste garantien for at atomvåpen aldri mer blir brukt, ikke under noen omstendighet.” Etableringen av en ny internasjonal norm som forbyr enhver bruk av atomvåpen er et avgjørende steg mot avskaffelse, men det er *bare* et første steg. Landene som slutter seg til avtalen må nå arbeide iherdig for at atomvåpenstatene og de atomvåpenavhengige statene skal etterfølge normen.

Atomvåpen bryter med folkeretten fordi de ikke skiller mellom militære og sivile mål og fordi våpnene har uforholdsmessige ødeleggende virkninger. Ioniserende stråling fra detonasjonen dreper mennesker på grunn av strålesyke mens radioaktiv forurensning av miljøet påfører mennesker kreft, kroniske sykdommer, medfødte lidelser og genetiske skader. Bruk av selv en liten andel av dagens atomvåpenarsenaler kan skade det globale klimaet og matproduksjonen så alvorlig at milliarder av mennesker blir ofre for en sultkatastrofe. Helsevesenet og de internasjonale hjelpeorganisasjonene kan ikke yte effektiv hjelp mot de fryktelige skadene som atomvåpen forårsaker, og ingen planlegging eller satsing på kapasitetsstyrking vil kunne endre på dette.

Vi oppfordrer alle stater om å signere forbudsavtalen umiddelbart etter åpningen for dette i de Forente Nasjoners hovedkvarter i New York den 20. september og å ratifisere den så raskt som mulig slik at den kan tre i kraft.

Stater som nå har egne atomvåpen eller som baserer seg på andre staters atomvåpen, kan og må fullstendig og irreversibelt demontere atomstridshodene, atomvåpenprogrammene, og atomvåpenanleggene og avslutte alle atomvåpenaktiviteter som truer sikkerheten til alle, inkludert deres egne innbyggere. Forbudsavtalen foreskriver praktiske og verifiserbare veier til å oppfylle forbudene og nedrustningsforpliktelsene, og vi oppfordrer statene på det sterkeste til å gjøre dette.

18. september 2017

International Physicians for the Prevention of Nuclear War

World Medical Association

International Council of Nurses

World Federation of Public Health Associations

Norske leger mot atomvåpen i media: Hvorfor vil dere ikke støtte fredsprisvinneren?

Fredsprisen har gitt Brende og utenriksdepartementet et forklaringsproblem.

NOBELS FREDSPRIS

SAIMA NAZ AKHTAR
Leder, Norske leger mot atomvåpen – partnerorganisasjon til ICAN

Virker avskrekking?

ATOMVÅPEN

Anne Marte Skaland

Statssekretær i Utenriksdepartementet Marit Berger Røslund svarer på min kronikk om atomvåpenforbudet i Klassekampen 4. august. Hun argumenterer for hvorfor Norge ikke vil støtte forbudet og skriver «Natos kjernefysiske avskrekking er ment å hindre at andre kjernevåpenstater lar seg friste til å bruke, eller til å true med å bruke, kjernevåpen.»

Problemet med dette resonnementet er at det bygger på en illusjon om at avskrekking gjør oss tryggere. Dersom avskrekking med atomvåpen skal fungere, så må trusselen om å kunne bruke atomvåpen være troverdig. Derfor har både USA og Russland atomvåpen utplassert klare til å skytes ut på få minutter. Tidligere forsvarsminister i USA, William Perry, er en av mange som har varslet om hvor farlig dette er. Kjernefysisk avskrekking vil alltid innebære risiko for ulykker som følge av teknisk eller menneskelig svikt, eller i form av cyberangrep. Startes det en atomkrig mellom USA og Russland, får vi ingen ny sjanse.

Nå som forbudet mot atomvåpen har kommet på plass, må Norge ta et valg. Det nytter ikke lenger å forsøke å være et tohodet troll: Ihuga forkjemper for en atomvåpenfri verden på den ene siden og forsvarer av kjernefysisk avskrekking på den andre. Norge kan velge stille seg på utsiden av den store majoriteten i verden som støtter atomvåpenforbudet, slik regjeringen gjør nå. Men Norge kan også støtte den nye humanitærrettslige avtalen. Å signere og ratifisere forbudet vil ikke være i strid med Norges forpliktelser i Nato. Imidlertid må vi ta fullstendig avstand fra atomvåpen og jobbe for å redusere masseødeleggelsesvåpenenes betydning i alliansen.

Til slutt vil jeg oppfordre Røslund til å utdype hva hun mener med at Nato er og forblir en kjernefysisk allianse så lenge andre stater har atomvåpen. Mener hun at Nato-stater med atomvåpen bør beholde dem til de andre statene har rustet ned? Eller mener hun at Nato-stater med atomvåpen bør inngå avtaler om gjensidig nedrustning med andre atomvåpenstater?

Anne Marte Skaland, leder av ICAN Norge og organisasjonssekretær i Norske leger mot atomvåpen

skaland@icanw.org

Atomvåpen er heldigvis snart forbudt

Innlegg

BJØRN HILT, styremedlem i Norske leger mot atomvåpen og Nei til atomvåpen Trondheim, styreleder for International Physicians for the Prevention of Nuclear War

I januar i år hadde jeg en kronikk i Adresseavisen der jeg beklaget at vår regjering ikke engang ville delta på forestående forhandlinger i FN om et forbud mot atomvåpen.

Vår utenriksminister Børge Brende svarte meg at jo da, Norge ville sammen med atomvåpenstatene og Nato av seg selv sørge for at atomvåpen blir avskaffet, riktignok uten å si noe om når dette skulle skje.

Siden har intet skjedd på den fronten. Snarere tvert imot. Donald Trump, som nå også har ansvaret for atomknappen, moderniserer sine atomvåpen for milliarder av dollar, Nato og Russland erklærer at de er villige til å bruke sine og Nord-Koreas enehersker Kim Jong-un skryter av at han nå har atomraketter som kan nå hele verden.

Det som imidlertid har skjedd er at forhandlingene i FN siden

mars i år har gått sin gang med deltagelse fra 140 av verdens 193 land. De som ikke deltar er atomvåpenstatene, Nato-landene med unntak av Nederland og noen til.

Når dette skrives, den 7. juli 2017, er forhandlingene i FN sluttført og det foreligger enighet om et forbud mot atomvåpen.

Avtalen skal i høst godkjennes av FNs generalforsamling og vil tre i kraft så snart 50 land har sluttet seg til den, noe man forventer vil skje nokså umiddelbart etter godkjenningen.

Det som er spesielt med atomvåpen er deres inhumane virkninger med forferdelig varme, trykk og radioaktivitet som kan drepe hundretalls av millioner mennesker på en ettermiddag, bokstavelig talt.

USA, Russland, Frankrike, Storbritannia, Kina, India, Pakistan, Israel og Nord-Korea har alle arsenaler av atomvåpen som hver for seg er i stand til å skape humanitære katastrofer uten sidestykke.

Fram til nå har det vært et stort hull i det internasjonale avtaleverket som har gjort at disse landene har kunnet beholde sine

atomvåpen. Avtalen framforhandlet i FN er forbudt å utlagre, besitte, transportere, bruke eller true med å bruke atomvåpen. Selv om seg selv ikke avskaffet atomvåpen er den land, også atomvåpenstatene, slutte seg til.

Denne nye avtalen er et nytt juridisk instrument som press på atomvåpenstatene kommer fram til gjennom verifiserbare måter med sine atomvåpen. Det er slett ikke umulig å fort hvis de bare blyer hardt nok.

Andre inhumane diskriminerende biologiske masseødeleggelsesvåpen, landminer og ber er allerede folkerettslig bindende.

Nå har vi endelig en avtale som er fram et klart flertall av om et folkerettslig forbud mot atomvåpen. S Trump, Vladimir Jong-un og Børge det eller ei.

Forbud er en del av løsningen

Atomvåpen er en eksistensiell trussel mot o tide at alle siviliserte nasjoner slutter seg til løftet om å stigmatisere, forby og eliminere

ATOMVÅPEN KIRSTEN OSEN

Rådsmedlem i Norske leger mot atomvåpen

Internasjonal kampanje for å avskaffe

atomvåpen, ca medlemmer av (NPT) og ca. 110 av atomvåpenf ikke ta lang tid f er ratifisert av

En seier for sivilsamfunnet

KRONIKK

JOHN GUNNAR MÆLAND

Professor emeritus, Universitetet i Bergen,
leder Norske leger mot atomvåpen

7. juli 2017 ble det skrevet historie i New York: 122 av FNs medlemsland vedtok en avtaletekst som forbyr atomvåpen på linje med andre masseødelegelsesvåpen. Forbudsavtalen blir åpnet for signering under høstens høynivå-møte i FN og trer folkerettslig i kraft når 50 land har ratifisert den. At en slik avtaletekst nå er fremforhandlet av 2/3 av FNs medlemsland, tross sterk motstand fra atommaktene, skyldes ikke minst en iherdig og systematisk innsats fra sivilsamfunnet. Særlig fortjener to aktører å trekkes fram: International Campaign to Abolish Nuclear Weapons (ICAN) og Røde Kors.

Etter etableringen i 2007 ble ICAN på kort tid den samlende kraft i sivilsamfunnets anstrengelser for å forby og fjerne atomvåpen. ICAN har i dag nær 500 partnerorganisasjoner i 100 land, men er fortsatt en beskjeden kampanje målt i penger og antall ansatte. Til gjengjeld har ICAN bygget et imponerende nettverk av kompetente unge kampanjemedarbeidere, som har kombinert aktiv bruk av sosiale medier med tett oppfølging av nasjonale beslutningstakere, også i stater som tidligere ikke har engasjert seg i atomvåpenspørsmålet.

ICAN har målet arbeidet for en folkerettslig avtale som forbyr atomvåpen ut fra deres humanitære konsekvenser. Første fase i dette arbeidet var å vri debatten om atomvåpen bort fra politiske og militærstrategiske argumenter

FEIRET: Costa Ricas ambassadør, Elayne Whyte, reagerer etter avstemningen om atomvåpen i FNs hovedkvarter.

FOTO: MARY ALTAFFER/NTB SCANPIX

Helvete på jord

– de humanitære konsekvensene av en atomvåpenkatastrofe

– De fleste tenker først og fremst på stråleskader når vi snakker om konsekvensene av en atomvåpen-detonasjon, men de glemmer at det faktisk er en bombe. Skadene fra strålingen er i utgangspunktet mindre dramatiske enn de faktiske bombeeffektene, sier Jon Reitan i Norske leger mot atomvåpen.

dødbringende lys, varme og kjernestråling ut i alle retninger.

INFERNO AV ILD OG ØDELEGGELSER. – Alt som befinner seg direkte under ildkula vil bare smelte og forsvinne, forklarer Kirsten Osen, som har vært engasjert i kampen mot atomvåpen gjennom Norske leger mot atomvåpen siden 80-tallet.

Varmen brer seg med lysets hastighet og forårsaker voldsomme branner og stråleforbrenninger på bar hud hvis den ikke bare fortærer alt. I Hiroshima var forbrenninger den viktigste dødsårsaken for dem som overlevde selve eksplosjonen, men som så døde i timene og dagene etterpå.

Varmen i ildkula skaper et øyeblikkelig enormt overtrykk som brer seg med lydens hastighet. Trykkbølgen vil i seg selv ikke nødvendigvis drepe mennesker, men den vil jevne bygninger i flere kilometers avstand med jorda slik at folk begraves i bygningsmassene

hadde ca. 70 prosent av de overlevende slike mekaniske skader.

Idet ildkula slukner, dannes et undertrykk som suger luften tilbake og tar med seg store mengder støv og partikler opp i luften, slik at den berømte soppskyen dannes. Partiklene absorberer radioaktive bomberester og fører til radioaktiv nedfall. De tyngre partiklene faller raskt ned i nærområdene med en utbredning som avhenger av værforholdene. De lettere partiklene føres opp i høyere luftlag der de sirkulerer rundt kloden og faller ned i løpet av mange år.

MANGEL PÅ HJELP. Jon Reitan er spesialist på stråleskader, men han understreker at det vil være brannskader og knusningsskader, og ikke nødvendigvis stråleskadene, som vil dominere den første tiden etter en eksplosjon og skape et enormt hjelpebehov.

– Men det vil ikke være noen der til å hjelpe ofrene. Helsepersonellet er døde eller skadete og sykehusene vil være i ruiner, sier han

Returadresse:
NLA
c/o Signe Flottorp
Seterliveien 2c
1162 Oslo

Vi trenger epostadressen din!

Vi vil nå flest mulig medlemmer per epost. Send en epost til info@legermotatomvapen.no, så blir det enklere for oss å nå deg.

IPPNW

Norsk avdeling av International Physicians for the Prevention of Nuclear War